

Gevoegde zaken T-149/94 en T-181/94

Kernkraftwerke Lippe-Ems GmbH
tegen
Commissie van de Europese Gemeenschappen

„EGA-Verdrag — Beroep tot nietigverklaring en beroep tot schadevergoeding —
Afsluiting van contract voor levering van uranium —
Vereenvoudigde procedure — Bevoegdheden van Agentschap —
Termijn voor afsluiting van contract — Juridisch bezwaar tegen afsluiting —
Diversificatiebeleid — Herkomst van uranium —
Aan marktprijzen gerelateerde prijzen”

Arrest van het Gerecht (Eerste kamer — uitgebreid) van 25 februari 1997 II - 165

Samenvatting van het arrest

1. *EGA — Voorzieningsregeling — Afweging van vraag en aanbod — Vereenvoudigde procedure — Voorlegging van leveringscontract dat geografische oorsprong van materiaal niet vermeldt — Verplichting voor Agentschap zijn besluit te nemen binnen gestelde termijn — Geen (EGA-Verdrag, art. 60; verordening van Voorzieningsagentschap van Euratom, waarbij wordt bepaald op welke wijze vraag en aanbod voor ertsen, grondstoffen en bijzondere splijtstoffen tegen elkaar worden afgewogen, art. 5 bis)*

2. *Handelingen van de instellingen — Motivering — Verplichting — Draagwijdte — EGA-Verdrag*
(EG-Verdrag, art. 190; EGA-Verdrag, art. 162)
3. *Beroep tot nietigverklaring — Middelen — Misbruik van bevoegdheid — Begrip*
4. *EGA — Voorzieningsregeling — Afweging van vraag en aanbod — Vereenvoudigde procedure — Exclusief recht om leveringscontracten af te sluiten — Verplichting na te gaan of sprake is van juridische dan wel materiële bezwaren — Beoordelingsbevoegdheid van Agentschap — Omvang van rechterlijk toezicht — Concreet geval*
(EGA-Verdrag, art. 52 tot en met 76; verordening van Voorzieningsagentschap van Euratom, waarbij wordt bepaald op welke wijze vraag en aanbod voor ertsen, grondstoffen en bijzondere splijtstoffen tegen elkaar worden afgewogen, art. 5 bis; overeenkomst EEG/EGA-USSR van 27 februari 1990, art. 14)
5. *Niet-contractuele aansprakelijkheid — Voorwaarden — Onrechtmatigheid — Schade — Oorzakelijk verband*
(EGA-Verdrag, art. 151 en 188, tweede alinea)

1. Bij de uitvoering van artikel 5 bis van de verordening van het Voorzieningsagentschap van Euratom, waarbij wordt bepaald op welke wijze vraag en aanbod voor ertsen, grondstoffen en bijzondere splijtstoffen tegen elkaar worden afgewogen, welk artikel in het kader van een „vereenvoudigde procedure” bepaalt, dat leveringscontracten ter ondertekening aan het Agentschap moeten worden voorgelegd, en dat het Agentschap dan beschikt over een termijn van tien werkdagen om zich uit te spreken, hetzij door het contract af te sluiten, hetzij door de afsluiting te weigeren, neemt de geografische oorsprong van de te leveren stoffen een centrale plaats in onder de elementen van een leveringscontract die moeten worden meegegeeld. De kennis van de geografische oorsprong van de leveranties is voor het Agentschap immers onmisbaar om de met de voorzieningspolitiek beoogde zekerheid van voorziening te garanderen.

Een onderneming die uranium verbruikt en een leveringscontract heeft voorgelegd

zonder de geografische oorsprong van het te leveren materiaal te vermelden, ofschoon deze, althans stilzwijgend, tussen de partijen was overeengekomen, kan zich derhalve niet beroepen op eerdergenoemde termijn. Integendeel, in een dergelijk geval heeft het Agentschap het recht partijen vóór het verstrijken van de termijn te verzoeken, het dossier aan te vullen door de oorsprong van het te leveren materiaal mee te delen, en vervolgens binnen een redelijke termijn zijn besluit te nemen. Een dergelijke handelwijze levert noch schending van artikel 5 bis, sub f, van de verordening, noch schending van de beginselen van evenredigheid en rechtszekerheid op.

2. In het kader van het EG-Verdrag, in het bijzonder artikel 190 daarvan, moet de motivering van een handeling de redenering van de communautaire instantie waarvan de bestreden handeling afkomstig is, duidelijk en ondubbelzinnig doen

uitkomen, opdat de belanghebbenden de rechtvaardigingsgronden van de genomen maatregel kunnen kennen om hun rechten te kunnen verdedigen, en de gemeenschapsrechter zijn toezicht kan uitoefenen, en moet de omvang van de motiveringsplicht worden beoordeeld met inachtneming van de context waarin zij is gegeven. Artikel 162 EGA-Verdrag, dat betrekking heeft op de motiveringsplicht, is in wezen identiek aan artikel 190 EG-Verdrag en moet op dezelfde wijze als laatstgenoemde bepaling worden uitgelegd.

3. Het begrip misbruik van bevoegdheid heeft in het gemeenschapsrecht een welbepaalde omvang en ziet op het geval dat een administratief gezag zijn bevoegdheden gebruikt met een ander doel dan dat waarvoor zij zijn verleend. Bij een besluit is slechts sprake van misbruik van bevoegdheid wanneer er objectieve, ter zake dienende en onderling overeenstemmende aanwijzingen bestaan, dat het is genomen ter bereiking van andere doeleinden dan die welke de administratie stelt te hebben nagestreefd.

4. Uit de opzet van het EGA-Verdrag en de door hoofdstuk 6 daarvan opgezette voorzieningsregeling blijkt, dat de taak van het Voorzieningsagentschap van Euratom erin bestaat, de zekerheid van de voorziening met nucleair materiaal te verzekeren volgens het beginsel van gelijke toegang tot de hulpbronnen, en dat het daartoe het uitsluitend recht heeft om contracten te sluiten voor de levering van deze producten, herkomstig uit landen binnen of buiten de Gemeenschap. Met name worden door de vereenvoudigde procedure van artikel 5 bis van de veror-

dening, waarbij wordt bepaald op welke wijze vraag en aanbod voor ertsen, grondstoffen en bijzondere splijtstoffen tegen elkaar worden afgewogen, het Agentschap zijn exclusieve rechten niet ontnomen. Zelfs in dit kader heeft het Agentschap derhalve het recht, zich te verzetten tegen een contract dat de verwezenlijking van de doelstellingen van het Verdrag in gevaar zou kunnen brengen.

Het Agentschap moet in het algemeen het beginsel van de afweging van vraag en aanbod in acht nemen wanneer het gebruik maakt van zijn uitsluitend recht om leveringscontracten af te sluiten. Ingevolge artikel 61, eerste alinea, van het Verdrag is het Agentschap evenwel ook steeds verplicht na te gaan, of de uitvoering van de bestelling op juridische of materiële bezwaren stuit. Het Agentschap beschikt bij beslissingen op het gebied van het economisch, handels- en nucleair beleid, in het kader van de uitoefening van zijn bevoegdheden in ieder geval over een ruime beoordelingsmarge, zodat de controle van het Gerecht hoe dan ook beperkt dient te blijven tot gevallen van kennelijk verkeerde beoordeling of van misbruik van bevoegdheid.

Gezien deze juridische context mag het Agentschap zich tegen invoer van nucleair materiaal uit het Gemeenbest van onafhankelijke staten verzetten, voor zover deze invoer in de eerste plaats, indien zij in onbeperkte hoeveelheden zou plaatsvinden, de geografische spreiding van de bevoorradingsbronnen buiten de Gemeenschap in gevaar zou brengen, in de tweede plaats in strijd met artikel 14 van de handelsovereenkomst tussen de Europese Economische Gemeenschap en

de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie en de Unie van Socialistische Sowjetrepublicken, niet tegen aan de marktprijzen gerelateerde prijzen zou plaatsvinden, of, in de derde plaats, een particuliere verbruiker een bevoorrechte positie zou verschaffen ten opzichte van zijn concurrenten. De vaststelling van een maximaal toelaatbare afhankelijkheid door het Agentschap aan de hand van de situatie op de markt is een gerechtvaardigd middel om de gelijke toegang tot de

hulpbronnen te verzekeren overeenkomstig artikel 52, lid 1, van het Verdrag.

5. De niet-contractuele aansprakelijkheid van de Gemeenschap ontstaat pas wanneer is voldaan aan een aantal voorwaarden, te weten de onrechtmatigheid van de aan de gemeenschapsinstellingen verweten gedraging, de werkelijk geleden schade en een oorzakelijk verband tussen die gedraging en de gestelde schade.